

*Ольга СМОЛЕНКО,
методист НМЦ ПТО
у Сумській області*

**Методичні рекомендації
щодо викладання іноземної мови у 2023/2024 навчальному році
в закладах професійної (професійно-технічної) освіти**

Пріоритетні напрямки освітньої діяльності МОН України у 2023/2024 навчальному році: створення безпечного освітнього середовища у закладі освіти, здійснення заходів щодо мінної безпеки, забезпечення комфортних умов для учасників освітнього процесу й поліпшення якості освітньої діяльності закладів освіти; продовження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа»; організація навчальної діяльності здобувачів освіти в умовах поєднання різних форм організації освітнього процесу; посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції, просвіти з питань особистої безпеки; психологічна допомога учасникам освітнього процесу.

У 2023/2024 навчальному році викладання предметів суспільно-гуманітарної підготовки у закладах професійної (професійно-технічної) освіти здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2023 р. № 782 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні», Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392, листів МОН України від 24.08.2023 № 1/12685-23 «Про організацію освітнього процесу в закладах П(ПТ)О у 2023/2024 навчальному

році», від 14.08.2023 № 1/12038-23 «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих МОН України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2023/2024 навчальному році»

<https://www.schoollife.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/Literatura.pdf>

від 12.09.2023 1/13749-23 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2023/2024 навчальному році» [https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-](https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-instruktivno-metodichni-rekomendaciyi-shodo-vikladannya-navchalnih-predmetivintegrovanih-kursiv-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci)

[instruktivno-metodichni-rekomendaciyi-shodo-vikladannya-navchalnih-predmetivintegrovanih-kursiv-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci](https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-instruktivno-metodichni-rekomendaciyi-shodo-vikladannya-navchalnih-predmetivintegrovanih-kursiv-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci)

методичних рекомендацій щодо вивчення змісту навчальних предметів у 7-11 класах закладів загальної середньої освіти у 2023-2024 н.р. (лист СОІППО від 18.08.2023 № 378/11-07)

<http://www.soippo.edu.ua/images/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2023/08/21/novyna1/MethodrecBook3.pdf>

та інших нормативних документів в галузі освіти

[Наказ МОН № 496 від 03.06.2008 року «Про затвердження інструкції з ведення класного журналу учнів 5—11\(12\)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів»](#)

[Наказ МОН № 329 від 13.04.2011 року «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів \(вихованців\) у системі загальної середньої освіти»](#)

[Наказ МОН № 1222 від 21.08.2013 року «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»](#)

Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання»

<https://mon.gov.ua/ua/npa/deyaki-pitannya-organizaciyi-distancijnogo-navchannya-zareyestrovano-v-ministerstvi-yusticiyi-ukrayini-94735224-vid-28-veresnya-2020-roku>

Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 (поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюють відповідно до додатку 2 Порядку, затвердженому наказом клас може ділитися на групи: при вивченні української та іноземної мов за умови наявності в класі понад 27 учнів).

Також інформуємо, що чинними залишаються Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році (лист Міністерства освіти і науки України від 19.08.2022 № 1/9530-22, <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recome ndazii> і Методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України 15 травня 2023 р.№ 563, <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacijshodo-okremih-pitan-zdobuttya-osviti-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-vumovah-voyennogo-stanu-v-ukrayini>

Першочергове завдання викладачів суспільно-гуманітарних предметів закладу П(ПТ)О у новому навчальному році – надати здобувачам освіти якісні освітні послуги, мотивувати учнівську аудиторію, контролювати результати освітньої діяльності, дотримуючися принципів академічної доброчесності.

Рекомендуємо на початку нового навчального року виявити рівень опанування учнями навчального матеріалу, яким здобувачі освіти оволодівали самостійно або із використанням технологій дистанційного навчання шляхом проведення діагностичних робіт (усні співбесіди). Слід зазначити, що оцінки за такі діагностичні роботи не бажано виставляти до класного журналу. У календарно-тематичному плануванні на початку навчального року необхідно визначити достатню кількість навчального часу для повторення і проведення діагностування результатів навчання за попередній рік.

Звертаємо увагу, що під час організації дистанційного та змішаного навчання слід виважено обирати електронні освітні ресурси, урахувавши їх дидактичну доцільність, фактологічну коректність змісту, відповідність навчальній програмі. Вибір цифрової платформи для використання в освітньому процесі заклад освіти здійснює самостійно з урахуванням технічних можливостей викладачів та учнів.

Під час підготовки викладачів до уроків доцільно використовувати різні моделі дистанційних технологій навчання, урахувавши можливості закладу освіти (цифрова компетентність учасників освітнього процесу, наявність електронного інформаційно-освітнього середовища тощо). Викладачам варто створити кейси уроків з навчальних предметів, які дозволять об'єднати в одній комп'ютерно-технічній системі графічне зображення, тексти, відеозображення, анімацію, а саме: інструктивні карти уроку, ментальні карти, інтерактивні плакати, мультимедійні презентації, електронні довідники, комп'ютерне тестування, підручники, окремі типи файлів (зображення, відео-, аудіо-, анімації), посилання на цікаві сайти (блоги) викладачів, вебсайти, платформи, освітні електронні ресурси, віртуальні музеї тощо).

Підручники, навчальні й методичні посібники (у тому числі електронні), робочі зошити з друкованою основою, зошити для контролю та/або корекції навчальних досягнень, атласи, контурні й настінні карти, інші дидактичні та наочно-навчальні посібники для користування в освітньому процесі, повинні мати гриф Міністерства освіти і науки України.

У процесі вивчення суспільно-гуманітарних предметів при підготовці до уроків, особливо в умовах дистанційного/змішаного навчання, пропонуємо використовувати сучасні можливості Інтернету, сайти, які рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

На сайті МОН України розміщено:

навчальні програми з предметів <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

навчальні програми факультативів та курсів за вибором
<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-kursiv-za-viborom-fakultativiv>

На сайті Інституту модернізації змісту освіти МОН України розміщено: електронні підручники із суспільно-гуманітарних предметів
<https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>

навчально-методичні посібники для педагогів
<https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv/>

методичні матеріали <https://lib.imzo.gov.ua/metodichn-materali/>

На сайті Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Сумській області у розділі «Інформаційно-методичний портал» <https://sites.google.com/view/impnmcptosumy> розміщено методичні поради щодо навчально-методичного забезпечення суспільно-гуманітарних предметів,

[Методичні рекомендації щодо оформлення кабінетів із предметів суспільно-гуманітарних та природничо-математичних дисциплін у закладах професійної \(професійно-технічної\) освіти](#)

[Методичні рекомендації щодо ведення журналу обліку теоретичного навчання в закладах професійної \(професійно-технічної\) освіти \(загальноосвітня підготовка\)](#)

Для організації самоосвіти викладачів суспільно-гуманітарних предметів рекомендуємо користуватися платформами відкритих онлайн-курсів, сайтами з навчально-методичним і дидактичним матеріалом:

https://drive.google.com/drive/folders/1KQ5NYLqCQQgjEM-BbQA-SsY_Q9muALag?usp=sharing

З метою забезпечення якісної організації освітнього процесу в закладах П(ПТ)О та виконання навчальних програм з суспільно-гуманітарних предметів рекомендуємо застосовувати засоби дистанційного навчання:

https://drive.google.com/drive/folders/1KQ5NYLqCQQgjEM-BbQA-SsY_Q9muALag?usp=sharing

Іноземна мова

У 2023/2024 навчальному році вивчення іноземних мов здійснюватиметься за декількома Державними стандартами та типовими освітніми програмами: за Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, затвердженим Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року № 1392, та Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта), розробленою на виконання Закону України «Про освіту» і затвердженою наказом МОН від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493), навчальними програмами з іноземних мов для учнів 10 – 11 класів, затверджених наказом МОН від 23.10.2017 № 1407.

Звертаємо увагу, що у процесі вивчення іноземних мов, спілкування з викладачем за видами мовленнєвої діяльності відбувається через розуміння мови на слух, читання, використання мови та письмо, у такий спосіб викладачам варто надати учням зразки тестів із коментарями, що допоможе їм усвідомити та поетапно простежити перебіг роботи над завданнями; тренувальні тестові завдання нададуть можливість сформувати навички виконання тестових завдань усіх типів, ознайомити учнів із загальними стратегіями виконання тесту заданого формату та відпрацювати детальні практичні поради щодо тактики, спрямованої на успішне виконання завдань тесту; бажано використовувати завдання чотирьох форм: завдання на встановлення відповідності, завдання з вибором однієї правильної відповіді, завдання на заповнення пропусків у тексті та завдання з розгорнутою відповіддю.

Інформація щодо оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземної мови за посиланням

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2022/08/20/01/Dodatok.5.inozemni.movy.20.08.2022.pdf>

У нагоді учням також можуть стати онлайн-курси, навчально-методичні онлайн-комплекси, безкоштовні онлайн-платформи для

підготовки до ЗНО (BeSmart, Prometheus, iLearn та освітній портал Akademia.in.ua).

Під час підготовки до уроків, викладачі можуть використовувати матеріали спеціалізованих сайтів для викладачів англійської мови, зокрема, сайт Британської Ради в Україні (<https://www.britishcouncil.org.ua/>), що містить інтерактивні вправи, аудіо-тексти, відео більш ніж 2000 інтерактивних вправ.

Для організації дистанційного/змішаного навчання з іноземної мови доцільним є опрацювання наступних джерел інформації, застосунків, електронних ресурсів

https://drive.google.com/drive/folders/1KQ5NYLqCQQgjEM-BbQA-SsY_Q9muALag?usp=sharing

Методичні рекомендації МОН <https://osvita.ua/doc/files/news/899/89974/IMR-2023-2024-Inozemni-movu-12-09-2023-1.pdf>

Пропонуємо безкоштовні онлайн-ресурси для організації дистанційного навчання

Британська Рада:

Навчання різних вікових груп: практичні ресурси, плани уроків тощо <https://www.teachingenglish.org.uk/resources>

Низка різноманітних коротких курсів для вчителів на FutureLearn <https://www.teachingenglish.org.uk/training>

Тематичний блог для вчителів: дистанційне навчання <https://tinyurl.com/y8lesqzd>

Путівник із дистанційного навчання <https://tinyurl.com/ydgtesy0>

Публікація „Інновації в освіті: дистанційне навчання <https://tinyurl.com/y8kqp5qz>

Навчальний відео-серіал Word on the street (рівні B1, B2) <https://tinyurl.com/yc44nndh>

Аудіо-серіал Big City Small World (рівень B1) <https://tinyurl.com/rlgq7j2> Колекція ресурсів для розвитку мовленнєвих умінь <https://learnenglish.britishcouncil.org/skills>

Граматичний практикум <https://learnenglish.britishcouncil.org/grammar>

Лексичний практикум <https://learnenglish.britishcouncil.org/vocabulary>

Express Publishing Матеріали для сприймання на слух (рівні A2 – B1), плани уроків, формувальне оцінювання <https://foliobooks.com.ua/ua-teachers-room>

Безкоштовні ресурси для вчителів від видавництва: робочі аркуші, картки, аудіо-аписи, портфоліо та багато іншого <https://tinyurl.com/y9dk9nca>

Super Safari <https://bit.ly/3eH0HtB>

Think <https://bit.ly/3brzFVe>

Prepare <https://bit.ly/2wXqdK4>

Дистанційне навчання – підготовка до складання Кембриджських іспитів: Objective <https://bit.ly/2Y2gDRv>

Compact <https://bit.ly/2RVJ1AA>

Complete <https://bit.ly/2Vs2QBN>

Fun Skills (Starters) <https://tinyurl.com/y9jhesw9>

Fun Skills (Movers) <https://tinyurl.com/ydyx6o8c>

Fun Skills (Flyers) <https://tinyurl.com/y83s43rn>

Безкоштовний інтерактивний додаток, аудіо, додаткові ресурси, підручники, книги для вчителя та інше до курсу Quick Minds for Ukraine <https://tinyurl.com/y77lj6me>

Методичні поради, посилання на платформи для організації дистанційного навчання та інше: Quizlet <https://tinyurl.com/y8yl7oel>

Kahoot <https://tinyurl.com/y9x5n54z>

Blackboard <https://tinyurl.com/yd5n42a7>

Використання візуальних елементів <https://tinyurl.com/y8gkyof9>

Oxford University Press Навчаємося вдома: вебінари, блоги, корисні поради, ідеї, завдання та інше <https://tinyurl.com/ycsvcuuh>

Вчительські спільноти, вебінари, підписка на професійні розсилки, домашнє читання тощо <https://tinyurl.com/y9lcqxuu>

Оцінювання: активності, які допомагають учням продемонструвати те, що вони знають <https://tinyurl.com/y7fnqnek>

Адаптивне тестування у вивченні англійської мови <https://tinyurl.com/y7vn7g66>

Оцінювання глобальних умінь <https://tinyurl.com/y74fcmzz>

Створення тестів для підлітків <https://tinyurl.com/y98koce9>

Серія вебінарів для вчителів на тему оцінювання <https://tinyurl.com/y8tejpna>

Pearson – DINTERNAL EDUCATION Освітній сайт „Пірсон» Україна <https://www.pearson.eu/cee/ukraine/homepage/>

Дистанційне учіння та навчання <https://tinyurl.com/ya5e77wl>

Вебінари та відео тренінги для вчителів англійської мови <https://tinyurl.com/y9u6avfr>

Ресурси для вчителів <https://tinyurl.com/yaz5mcch>

Ресурси для учнів <https://tinyurl.com/y79lec3u>

Освітній проект: уроки наживо <https://tinyurl.com/y9cvmmxx>

Середня та старша школа <https://macmillanukraine.com/distance-learning/>

Відеоінструкції стосовно роботи з онлайн-ресурсами <https://www.youtube.com/channel/UCy6NceQPLfFGjKuq6l8l-3w/playlists>

Вебіари з експертами по дистанційному навчанню <https://www.macmillanenglish.com/tr/distance-teaching-and-learning-hub/knowhow/webinars>